

Nieuw Ensemble verzet al 30 jaar de bakens

door **Mark van de Voort**

DEN BOSCH – Haantje de voorste in muziekland. Het Nieuw Ensemble heeft een neusje voor de spannendste trends in modern componeren. Een eigentijds muziekensemble dat al dertig jaar bakens verzet binnen het Nederlandse concertcircuit. Dit seizoen hebben ze hun eigen serie in De Toonzaal in Den Bosch. Een reeks concerten die daarnaast alleen nog in het Concertgebouw Amsterdam is te beleven.

De aftrap van de concertreeks was afgelopen donderdagavond. Op het menu stond een meesterwerk van de Argentijns-Duitse componist Mauricio Kagel. Zijn 'Kantrimusik' uit 1973/75 is exemplarisch voor de experimenteerdrijf van het Nieuw Ensemble. Een klein uur lang fietst Kagel langs volkswijsjes en smartlappen uit alle uithoeken van de wereld. Vanaf tape

klinken geluiden van het platteland: kwetterende vogeltjes, huilende honden en een startende tractor. Een glimlach kan amper onderdrukt worden want bij Kagel is niets wat het lijkt. Enerzijds ontwaar je ongeschonden klankpareltjes, anderzijds wordt de wereldwijze muziekfolklore glorieus op de hak genomen. Banjo en gitaar tokkelen hectische folkcrifjes alsof ze door 'den duvel' zelf op de hieken worden gezeten, terwijl tuba en hockytonkplano koddige deuntjes de concertruimte inpompen. Een vocaal toptrio met onder meer de meesterlijke sopraan An-

gela Tunstall kirt en blaas in volle extase. Als luisteraar zit je aan de stoel gekluisterd. De manier waarop het Nieuw Ensemble het gammele klankuniversum van Kagel vorm geeft is uniek. Pure concentratie en nergens vervalt het ensemble in op de loer liggende flauwigheden. Een droomuitvoering

van Kagels 'Kantrimusik'. Het in 1980 opgerichte Nieuw Ensemble onderscheidt zich in de eerste plaats door haar bezetting. Twaalf musici met in het hart van het ensemble een reeks tokkelinstrumenten. Het ensemble krijgt hierdoor een filigraine, transparante totaalklank. Het ensemble herbergt stuk voor stuk uitmuntende musici onder wie violist Angel Gimeno en slagwerker Herman Halewijn. Dirigent Ed Spanjaard en artistiek leider Joël Bons zetten de lijnen uit. Naast de kamermuziek-klassiekers van Béla Bartók, Pierre Boulez en Luciano Berio, heeft het Nieuw Ensemble een speciale voorkeur ontwikkeld voor exotische, niet-westerse moderne muziek. Begin jaren negentig schoof het Nieuw Ensemble als een van de eersten de muziek van jonge Chinese componisten naar voren. Een huidige wereldster als Tan Dun trad destijds op samen met

het Nieuw Ensemble, onder meer in het Theater aan de Parade in Den Bosch. In de loop der jaren heeft het Nieuw Ensemble meer eigentijdse muziek uit muzikaal vergeten gebieden opgediept. Van Brazilië en de Kaukasus tot het

Midden-Oosten.

Tijdens de concertserie in De Toonzaal concentreert het Nieuw Ensemble zich op het rijke moderne West-Europese repertoire. Komende zaterdag spelen verschillende solisten van het ensemble weinig gehoorde kleinoden van onder anderen Béla Bartók ('Contrasten') en Sergei Prokofjev ('Kwintet'). Later in het seizoen komen onontdekte Franse kamermuziek (zondag 27 maart) en Luciano Berio's fameuze 'Folksongs' (zondag 10 april) voorbij.

Nieuw Ensemble, met werk van Milhaud, Bartók en Prokofjev, De Toonzaal Den Bosch, zaterdag 27 november, 20.30 uur.